

Agurkdyrking i klassen (elevenes beretning)

Tekst/illustrasjoner:

Ariane Schjelderup/Kristian Westgård (Eidsvold Blad) og Øyvind Olsholt

Filosofiske spørsmål:

Ariane Schjelderup og Øyvind Olsholt

Sist oppdatert: 18. februar 2004

Liker du agurker? Det gjorde elevene i tredjeklassen ved Nordkisa skole ifjor. De begynte å dyrke agurker i klasserommet. Nylig var vi på besøk hos dem for å høre om deres erfaringer med agurkdyrkingen. På denne siden kan du bli kjent med klassen, som nå går i fjerde klasse. Da vil du kanskje forstå hvorfor det er så artig å dyrke agurker! På neste side kan du lese lærerens beretning om hvordan de gikk frem.

Oppfordring til alle planteglade elever og lærere!

Hvis dere har dyrket agurker eller andre vekster i klasserommet: fortell oss om det! Hva gjorde dere og hva ble resultatet, hvor mange frukter fikk dere? Vi kan publisere oppslaget her på sidene! Ikke glem å sende oss bilder av dere selv og plantene!

Først var det et frø...

De er saftige, de er grønne, de er lange. Nei, vi snakker ikke om grønne larver, men om agurker – mange agurker. De vokste i et klasserom på Nordkisa skole nord i Akershus. Det begynte med noen små frø og noen små pottar med jord. Men så begynte det å skje ting...

En av jentene tegner på tavlen og forklarer: først kom det en liten stilk, så et lite blad, og så kom det flere blader som så helt annerledes ut enn det første bladet. Så kom det blomster i bladhjørnene. Når blomstene visnet, kom det en liten agurk til syne som bare fortsatte å vokse. Noe som var ganske utrolig, sier en av guttene, var at den lille stilken som agurken hang fast i klarte å bære agurken selv når den ble stor og tung. For ifølge agurkdyrkerne ble agurkene deres enda større enn de vi kjøper i butikken!

Barnas råd og tips til den som vil dyrke agurker

- Det er lurt å begynne med små pottar og ha grus underst. For hvis den første potten er for stor, kommer røttene til å bli for store. Dessuten stjeler jorden vann fra planten, så det er greit ikke å ha for mye jord i starten.
- Plantene trenger så mye lys som mulig, så plasser dem nær et stort vindu. Aller helst skulle det ha vært vinduer i taket også.
- Vær tålmodig! Det tar litt tid før det kommer noen agurker.
- Det er lurt å fjerne noen av de største bladene for da går det mer næring direkte til agurkene.
- Gi plantene vann hver dag, ca. en kanne full. Disse elevene brukte en kanne som så ut som en elefant, den var av middels størrelse.
- Gi plantene gjødsel. Gjødsel er bæsje fra dyr, og er mat for plantene. Gjødselen får plantene til å vokse fortere.

Det vokser!

Om elevene i tredje klasse kan være uenige om mye, er de iallefall enige om at det var veldig morsomt å følge med på at agurkplantene vokste – særlig fordi plantene vokste så fort. De måtte tilslutt plasseres i svære bøtter i vinduet. Det kom noe nytt hver eneste dag: nye blader, nye blomster og nye agurker. Alle vinduene i klasserommet ble etter hvert dekket av agurkplanter. Læreren hadde hjulpet dem med å trekke tråder oppover veggen og bortover taket, og plantene strakk seg etter tråden og snurret seg rundt den. Dette var det spennende å se på, syntes en av guttene, for det virket som om plantene kunne føle hvor de skulle klatre.

Plantene dekket til slutt store deler av veggene og taket. Alle barna er enige om at det ble mye penere i klasserommet, nesten som en jungel! Men det luktet ganske rart i hele rommet med så store planter. Plantene gjorde også at det ble varmere. Det eneste som manglet, var noen apekatter som kunne klatre i agurkplantene. Men det spørs om stilkene hadde vært sterke nok til det.

Smaken av fersk agurk

Med så store planter ble det også veldig mange agurker. Men hvor mange? Det var ikke så lett å vite. De ble jo spist opp etterhvert som de ble modne. Men det var iallefall over femti stykker, noen mente at det kunne ha vært så mange som 150! De fikk derfor besøk fra andre klasser som også fikk smake.

Og agurkene smakte kjempegodt; litt annerledes, men mye bedre enn de vi kjøper. De var litt harde utenpå, med veldig mye vann inni, de var passe myke, og smakte veldig ferskt. Dessuten mente flere at agurkene smakte bedre når de fikk vite mer om agurker! Bl.a. fikk de vite at agurken regnes som et av verdens største bær! De lærte også at finnes flere typer agurker, og at den agurken de dyrket i klassen (og som er den vi vanligvis kjøper) heter «slangeagurk». Den er ganske lang og buet.

Og blomstene?

Klassen hadde dyrket blomster også (pelargonia), men det var det ingen som ville snakke med oss om. Det var mye morsommere å dyrke agurker enn blomster: agurkene gikk det jo an å spise! Dessuten vokste agurkplantene mye fortere enn pelargoniaene.

Klassen kunne gjerne tenke seg å dyrke agurker igjen (ikke blomster). Men læreren sier det dessverre ikke er på timeplanen for i år; det passer visst best med pensum i tredje klasse. Men kanskje dere som leser dette har fått lyst til å prøve å dyrke agurker hos dere?

Visste du at:

- agurker inneholder ca. 96% vann (hvorfor flyter ikke alt vannet utover, mon tro?)
- vi har dyrket agurker i over 3000 år, og at agurken sannsynligvis stammer fra Nord-India?
- agurken er i slekt med squash, melon og gresskar?
- man har brukt agurkfrø innen medisinen?

Ideer til filosofiske samtaler

1. At noe vokser og blir større

Barna syntes det var gøy å se at plantene vokste. Men hvorfor er det gøy å se at noe blir større? Er det alltid gøy når noe blir større? Er det gøy uansett hvor mye sne som faller? Hadde det vært like gøy om dyrkingen foregikk omvendt: at vi begynte med digre agurkplanter som så ble mindre og mindre, helt til de bare var et lite frø?

2. Hva er nytt?

Barna syntes det var morsomt å følge med på agurkplantene fordi det alltid skjedde noe nytt med dem. Men hva vil det si at noe er nytt? Må det som er nytt være helt forskjellig fra det som var? Eller kan noe være nytt selv om det bare kommer mer av det som allerede var (f.eks. stilk, blader og blomster på en agurkplante)? Er dette eksempler på noe helt nytt:

- du slutter i tredje og begynner i fjerde klasse?
- du setter på en annen CD av den samme artisten?
- du skal feire jul i et fremmed land?
- alle elevene i klassen får tannpine på samme dag?

3. Faser i vekst

Blomstene måtte visne før agurkene kunne komme tilsyne og vokse seg store. Tror du det er slik for andre grønnsaker også? Hvordan hadde det vært om det var slik for mennesker også: at vi først hadde blomster før noen kunne se at vi var mennesker? Hvordan ville i tilfelle en «menneskeblomst» ha sett ut: kanskje hadde «blomsten» sett ut som et skjørt eller en hatt?

Eller kanskje er det selve blomsten som blir til en agurk? Hvis det er slik for mennesker også: er det babyen som «visner» når det blir til et lite barn? Er det barnet som «visner» når det blir til ungdom? Er det ungdommen som «visner» når det blir voksen?

4. Har planter følelser?

Agurkplantene tvinnet seg rundt tråden, det virket som om de kunne føle seg frem. Men tror du planter kan føle noe? Hvis ja, føler de på samme måte som vi mennesker føler? Hvis ikke, hvordan klarer de isåfall å klatre langs den tynne tråden?

5. Jungel

Klasserommet ble nesten som en jungel med alle agurkplantene. Men hva er egentlig en jungel? Noe ufremkommelig, noe som ingen kjenner fullt ut, noe som innebærer fare? Kan mennesker skape jungler, eller er det bare naturen som er istand til det? Går det an å forestille seg en jungel uten planter? Hva kunne den jungelen bestå av?

6. Tenkning og sansning

Disse agurkene smakte ekstra godt. Ifølge elevene var det fordi de underveis lærte så mye nytt om agurker. Har du opplevd at det smaker bedre av maten når du vet mer om den? Har du opplevd at mat smaker dårligere fordi du fikk vite noe som ikke er så hyggelig? Men hvordan kan noe vi tenker med hodet forandre smaken på maten, det er jo ikke hodet vi smaker med? Eller? Kan du tenke deg andre grunner enn kunnskap til at det smaker ekstra godt av grønnsaker vi dyrker selv?